

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI TOPLUM İÇİN BİLGİLENDİRME DİZİSİ (2025/2026-49)

8 MAYIS DÜNYA KIZILHAÇ/KIZILAY GÜNÜ (2026)

Uluslararası Kızılhaç ve Kızılay Hareketi, afet, çatışma, sağlık ve sosyal sorunlardan etkilenenlere yardım eden, 80 milyon üye ve gönüllüden oluşan küresel bir insani yardım ağıdır. Hareket; ICRC, 191 Ulusal Kızılhaç ve Kızılay Derneği ve Uluslararası Kızılhaç ve Kızılay Dernekleri Federasyonu'ndan (IFRC) oluşmaktadır. Hareketin temelleri, 1863 yılında Henry Dunant tarafından kurulan ICRC'ye dayanmaktadır. Dunant, Solferino Savaşı'nda tanık olduğu olayların ardından, barış zamanında gönüllüleri eğitmek ve savaş zamanında yaralılara yardım etmek amacıyla yardım komiteleri kurulmasını önermiştir. Bu girişim, zamanla geniş kapsamlı bir insani yardım hareketine dönüşmüştür.¹

Hareket; birbirini tamamlayan rollere sahip üç bileşenden oluşur. ICRC, silahlı çatışma ve iç karışıklıklardan etkilenenlere koruma ve yardım sağlanmasını koordine ederken, uluslararası insancıl hukukun uygulanmasını destekler. IFRC, 191 Ulusal Derneğin çatı kuruluşu olarak faaliyet gösterir ve bu derneklerin çalışmalarını destekler. Ulusal Dernekler ise kendi ülkelerinde insani ve sağlık alanındaki acil durumlara müdahale ederek savunmasız bireylere yardım ulaştırır. Hareketin sembolleri olan Kızılhaç, Kızılay ve 2005 yılında kabul edilen Kızıl Kristal, tarafsızlık ve koruma ilkelerini temsil etmektedir. Hareket, büyük ölçüde gönüllülerin özverisine dayanmakta; afet müdahalesinden sağlık hizmetlerine kadar geniş bir alanda faaliyet göstermektedir. 160 yılı aşkın süredir, din, dil ve milliyet ayrımı gözetmeksizin insan acılarını hafifletme misyonunu sürdürmektedir.¹

Uluslararası Kızılay - Kızılhaç hareketinin etkin bir üyesi olan Türk Kızılayı, 1868 yılında dünyadaki ilk Kızılay olarak kurulmuştur. Uluslararası harekete "kızıl ay" amblemini de Türk Kızılayı vermiştir.²

Dünya Kızılhaç ve Kızılay Günü, insani yardımın önemi ile merhamet gibi temel değerlere dikkat çekmesi ve çeşitli insani krizlere yönelik farkındalığı artırması bakımından büyük önem taşımaktadır. Her yıl farklı temalar çerçevesinde anılan bu özel günün 2026 yılı teması ise "United in Humanity" (İnsanlıkta Birlik) olarak belirlenmiştir. Bu tema, kriz anlarında topluluklarla omuz omuza çalışan gönüllüleri ve personeli görünür kılmayı amaçlamaktadır. Bu kişiler, dışarıdan müdahale eden aktörler olarak değil, doğrudan hizmet verdikleri toplumların bir parçası olarak hareket etmekte ve giderek daha karmaşık ve bölünmüş hâle gelen dünyada, şefkati somut eylemlere dönüştürerek ihtiyaç duyulan anlarda umut, insan onuruna saygı ve destek sağlamaktadır. Bu özel gün, söz konusu insani yardım çalışanlarının ve gönüllülerin kararlılığına dikkat çekerken, aynı zamanda başkalarına hizmet ederken yaşamını yitirenleri anma niteliği de taşımaktadır. Bununla birlikte, insani yardım faaliyetlerinin korunması ve sürdürülmesi yönünde bir çağrı işlevi görmektedir. Tarafsız, bağımsız ve ayırım gözetmeyen yardımın, dünyanın neresinde olursa olsun en çok ihtiyaç duyanlara ulaştırılmasının önemi bir kez daha vurgulanmaktadır.³

¹ [Internet] <https://www.icrc.org/en/about-international-red-cross-and-red-crescent-movement> Erişim Tarihi: 02.05.2026

² [Internet] <https://www.saglik.gov.tr/TR-2316/herkes-icin-her-erde.html> Erişim Tarihi: 02.05.2026

³ [Internet] <https://www.ifrc.org/world-red-cross-and-red-crescent-day> Erişim Tarihi: 04.05.2026